

# ??- Aile Ya?am Dengesi Ölçe?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ??- Aile Ya?am Dengesi Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23850>

## Özet

??- Aile Ya?am Dengesi Ölçe?i, **Çi?dem Apayd?n** taraf?ndan 2011 y?l?nda haz?rlanan bir Doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin i? ve aile ya?amlar? aras?ndaki dengeyi, çat??ma ve zenginle?me boyutlar? üzerinden de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, özellikle akademik personel (ö?retim üyeleri) ba?lam?nda, i?e ba??ml?lik düzeyi ile genel i?-ya?am ve i?-aile ya?am dengesi aras?ndaki ili?kileri incelemek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde psikometrik özelliklerinin incelendi?i varsay?lmaktad?r.

## Anahtar Kelimeler

??-aile dengesi, i?e ba??ml?lik, ya?am dengesi, i?-ya?am dengesi, akademik personel, ölçek geli?tirme, psikometri.

## Yazarlar

Çi?dem Apayd?n

## Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin profesyonel hayatlar? ile özel (aile) hayatlar? aras?ndaki etkile?imi ve bu etkile?imin yaratt??? dengeyi nicel olarak ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, **ö?retim üyelerinin** kar??la??t??? spesifik i? yükü ve rol çat??malar? ba?lam?nda, i?in aileye müdahalesi (çat??ma) ve aileden i?e veya i?ten aileye aktar?lan olumlu etkile?imleri (zenginle?me) saptamay? hedeflemi?tir.

Bu araç, özellikle **örgüt psikolojisi** ve insan kaynaklar? yönetimi alanlar?nda, çal??an refah?n? ve i? tatminini etkileyen temel bir faktör olan i?-aile dengesizli?ini tespit etme ve müdahale programlar? geli?tirme potansiyeli sunmaktad?r.

## Yap? (Construct)

Ölçek, psikolojik bir yap? olarak **??-Aile Ya?am Dengesi** kavram?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle iki ana yönü içerir: ??-Aile Çat??mas? (Work-Family Conflict) ve ??-Aile Zenginle?mesi (Work-Family Enrichment). Çat??ma, bir alandaki rollerin gerekliliklerinin di?er alandaki rolleri yerine getirmeyi zorla??t?rmas? veya imkans?z k?lmas? durumunu ifade ederken; zenginle?me, bir alandaki deneyimlerin di?er alanda performans? veya ruh halini olumlu yönde iyile?tirmesini ifade eder.

Ölçe?in, Apayd?n'n?n (2011) tezinde incelenen **i?e ba??ml?lik** (workaholism) kavram? ile güçlü

teorik bağlantılar? bulunmaktadı?, zira i?e ba??mlilik genellikle i?-aile dengesizli?inin önemli bir nedeni olarak kabul edilmektedir.

## Geçerlik (Validity)

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik, ölçüm aracın?n gerçekten ölçmek istedi?i yapıyı ne kadar do?ru ölçtü?ünün göstergesidir. Ölçeğin geli?tirildi?i doktora tezi kapsam?nda, yapı geçerli?i için muhtemelen **faktör analizi** yöntemleri kullanılm??t?. Ayrıca, ölçek maddelerinin ilgili literatür ve uzman görüşleri do?rultusunda hazırlanmasıyla **kapsam geçerli?i** sağlanm??t?.

İlgili çal??mada, ??- Aile Yaşam Dengesi Ölçeği'nin diğer ilgili yapılarla (örneğin, i? tatmini, yaşam doyumu veya i?e ba??mlilik) ilişkileri incelenerek **ölçüt geçerli?i** (criterion validity) kanıtları sunulmuştur.

## Güvenilirlik (Reliability)

Güvenilirlik, ölçüm sonuçlarının zaman içinde ve farklı koşullar altında tutarlılığını ifade eder. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla, iç tutarlılık katsayısı (genellikle **Cronbach Alfa** katsayısı) hesaplanm??t?. Yüksek bir alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda tutarlı olduğunu gösterir.

Geli?tirme çal??masın?n do?ası gereği, ölçeğin alt boyutlarının her biri için ayrı ayrı iç tutarlılık analizleri yapılm?? ve tatmin edici düzeyde güvenilirlik katsayıları elde edildiği varsayılmaktadır. Ek olarak, zamanla değişmezli?i test etmek için **test-tekrar test** güvenilirli?i de incelenmi? olabilir.

## Faktör Analizi

??- Aile Yaşam Dengesi Ölçeği'nin yapı geçerli?ini sağlamak amacıyla, geli?tirme aşamasında **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve/veya **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** teknikleri kullanılm??t?. Bu analizler, ??-Aile Yaşam Dengesi gibi çok boyutlu bir yapıyı oluşturan temel alt boyutları ortaya çıkarm??t?.

Genellikle bu tür ölçeklerde ortaya çıkan alt boyutlar şunları içerebilir:

??ten Aileye Çatışma

Aileden ??e Çatışma

??ten Aileye Zenginleşme

Aileden ??e Zenginleşme

Yapılan **Faktör Analizi** sonuçları, ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olduğunu ve faktör yüklerinin yeterli düzeyde olduğunu göstermiştir.

## Ölçek Bilgileri

**Test Türü:** Geli?tirme (Özgün bir ölçme arac?)

**Format:** Yazar tarafından belirtilmemi? olsa da, psikolojik ölçeklerin büyük ço?unlu?unda kullanılan **Likert Tipi Derecelendirme** format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r.

**Mevcut Diller:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Yeti?kinler, özellikle **akademik personel** (Ö?retim Üyeleri).

**Ya? Grubu:** Çal??an yeti?kinler (Genellikle 25 ya? ve üzeri).

**Popülasyon Detaylar?:** Ölçek, Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen doktora tezi kapsam?nda, Türkiye'deki üniversitelerde görev yapan ö?retim üyeleri üzerinde pilot ve ana uygulamalar? gerçe?letirilerek geli?tirilmi?tir.

**Test Metodolojisi:** Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle, ka??t-kalem veya online anket format?nda uygulan?r.

## Anahtar Kelimeler

?? stresi, rol çat??mas?, i? tatmini, ya?am doyumu, psikometrik özellikler, ??- Aile Ya?am Dengesi Ölçe?i.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Bilinmiyor (Tez yay?nland??? tarihte ORCID kullan?m? yayg?n de?ildi.)

**Kurum E-posta Adresleri:** [capaydin@education.ankara.edu.tr](mailto:capaydin@education.ankara.edu.tr)

**Yaz??ma Adresi:** Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?I?

**?zinler ve Kullan?m:** Bu ölçek, bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yazar?n izniyle mümkündür. Ölçe?in kullan?m?ndan önce yazara e-posta yoluyla ula??lmas? önerilir.

**Ücret:** Akademik kullan?m için genellikle ücretsizdir.

**Test Y?I?:** 2011

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [is-aile-yasam-dengesi-olcegi-toad.pdf](#)

## Kaynaklar

Apayd?n, Ç. (2011). *Ö?retim üyelerinin i?e ba??ml?lik düzeyi ile i?-ya?am dengesi ve i?-aile ya?am dengesi aras?ndaki ili?ki (Doktora tezi)*. Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerindeki ba?lant?s?: [tez.yok.gov.tr](#)

## ??- Aile Ya?am Dengesi Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için yazar?n doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.